

การพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โดยใช้กิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคม : ประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมิน
เสริมสร้างพลังอำนาจ
Development of social skills of Matthayomsueksa 1 students
in an activity skills. Social : the application of the concept
of empowerment.

พัชรี ประจัญ¹

อรนุช ศรีสะอาด²

ปรีชา จันทวี³

บทคัดย่อ

การพัฒนาทักษะทางสังคมเป็นเรื่องที่สำคัญในการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ถึงพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสม เป็นการช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคม โดยประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมสร้างพลังอำนาจ เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคม และเพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมกับการจัดกิจกรรมตามปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนกุศลธิ่งประชาเสรมวิทย์ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 34 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคม ตามแนวคิดของ Fetterman มี 4 ขั้นตอน คือ 1.การจัดลำดับความสำคัญ (Taking Stock) 2.การกำหนดเป้าหมาย (Setting Goal) 3. การพัฒนายุทธวิธี (Developing Strategies) 4.การบันทึกความก้าวหน้า (Documenting Progress) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IC) ตั้งแต่ .60 - 1.00 และแบบวัดทักษะทางสังคม แบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่ การแสดงออกทางด้านอารมณ์ ความไวในการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น การควบคุมอารมณ์ของตนเอง การแสดงออกทางสังคม ความไวในการรับรู้ทางสังคม และการควบคุมทางสังคม มีค่าอำนาจจำแนก(r_{xy}) รายข้อตั้งแต่ .49 ถึง .98 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .74 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ Wilcoxon Signed Ranks test และ The Mann-Whitney U Test

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมมีทักษะทางสังคมหลังการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคม โดยประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมสร้างพลังอำนาจ อยู่ในระดับ ดี
2. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมมีทักษะทางสังคมสูงกว่าก่อนการได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมมีคะแนนทักษะทางสังคมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

¹ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดอนโพธิ์ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดอุบลราชธานี

กิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมตามแนวคิดการประเมินเสริมสร้างพลังอำนาจของ Fetterman สามารถพัฒนาทักษะทางสังคมของผู้เรียนสูงขึ้น อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะทางสังคมของผู้เรียนต่อไป

คำสำคัญ : ทักษะทางสังคม , กิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคม, การประเมินเสริมพลังอำนาจ, การพัฒนาทักษะทางสังคม

ABSTRACT

The development of social skills is important in promoting learning and social behavior. It allows individuals to adapt to the situation and the social be happy. This study aimed to develop the social skills of Matthayomsueksa 1 students the activities strengthen social skills. To compare the social skills of Matthayomsueksa 1 students before and after the event to strengthen social skills and to compare the social skills of Matthayomsueksa 1 students before and after the event to strengthen social skills. The sample used in this study consisted of 34 Matthayomsueksa 1 students in Phu Sing Prachasoemwit School, Amphoe Phu Sing, Changwat Si Sa Ket, in the second semester of the academic year 2011, obtained using the simple random sampling. Two types of the instruments used in this study were plans for to strengthen social skills and a measure of social skills, which comprised 6 aspects : emotional sensitivity, emotional expressivity, emotiona control, social expressivity, social sensitivity ,and social control. Values ranging from 0.28 to 0.58 on the classification reliability was .74. The statistics used for analyzing the collected data were mean and standard deviation ; and Wilcoxon Signed Ranks test and the Mann-Whitney U test were employed for testing hypotheses. The results of the study were as follows :

1. The student who received organization of strengthen social skills activities showed social skills after organizing activities at a good level.
2. The student who received organization of strengthen social skills activities showed gains in social skills from before learning at the .05 level of significance.
3. The student who received organization of strengthen social skills activities indicated higher social skills than those who received organization of conventional activities at the .05 level of significance.

To enhance the social skills of the concept of empowerment, the Fetterman to develop the social skills of learners. This will be the development of social skills of the students further.

Keywords : social skills, to strengthen social skills, Empowerment evaluation, the development of social skills

บทนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเด็กให้มีความรู้และทักษะ การส่งเสริมการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของเด็กให้มีความรู้และการเรียนรู้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาด้านเด็กให้ได้มาตรฐาน และมีพฤติกรรมตามหลักสูตรกำหนด โดยส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ที่เน้นการฝึกปฏิบัติจริง ตอบสนองความสามารถ ความถนัดและความสนใจของเด็ก การสร้างองค์ความรู้และค้นพบความสามารถของตนเอง โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของตนเอง มีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ สร้างความตระหนักและเกิดองค์ความรู้ตลอดจนสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณค่าต่อตนเองและผู้อื่น รวมทั้งการเรียนรู้ทักษะการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข อันจะส่งผลประโยชน์สูงสุด กับเด็กให้เป็นผู้มีนิสัยรักการเรียนรู้ และพัฒนาเป็นคนไทยที่มีความสมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญาและมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554 : 3)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวทางการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะ และความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549 : 125-126) วิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครอง ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพ และพัฒนาผู้เรียนให้ได้ตามคุณภาพ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ เช่น ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัยใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 2-7)

เด็กนักเรียนในโรงเรียนในช่วงวัยรุ่นที่ไม่มีการควบคุมดูแลสนับสนุนอย่างใกล้ชิดจึงทำให้เกิดขึ้นนั้นมีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้น ทั้งด้านอารมณ์ พฤติกรรม การปรับตัวในสังคม และเป็นเด็กที่มีปมด้อย ขาดความอบอุ่น มีพัฒนาการล่าช้าทั้งการพูด สังคม อารมณ์ และสติปัญญา ไม่ให้ความสำคัญในการควบคุมอารมณ์ ไม่สนใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่นคุ้นเคยกับการใช้กำลังในการแก้ปัญหา และนักเรียนในช่วงวัยรุ่นส่วนใหญ่มักมีบุคลิกภาพบกพร่อง เช่น บางคนไร้ความรู้สึก บางคนไม่กล้าแสดงออก บางคนชอบเอาชนะจนไร้เหตุผล และส่วนใหญ่ไม่กล้ายอมรับความผิดและจะโยนความผิดให้ผู้อื่น แต่เมื่อต้องการจะทำอะไรมักจะไม่ได้คิดก่อนแม้บางครั้งก็รู้ผิดแต่ไม่สนใจและมักมีข้อแก้ตัวไว้พร้อมแล้ว นักเรียนยังได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมภายนอก ซึ่งจะทำให้เกิดความวิตกกังวล ไม่มั่นใจ เครียด วัยรุ่นเป็นวัยพายุบูแคมและความกดดัน มีการเปลี่ยนแปลงมากมายในตัวเอง สภาวะอารมณ์ไม่แน่นอน มีความสับสนและยุ่งยากเกี่ยวกับตนเอง (สกล วรเจริญศรี. 2550 : 20) ก้าวร้าว ทำลาย และแสดงออกไม่เหมาะสมมากขึ้น ปัญหาดังกล่าวมักจะรุนแรงขึ้นเมื่อนักเรียนเติบโตขึ้น จึงเป็นปัญหาที่เร่งด่วนที่จะต้องแก้ไขจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงเลือกกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมโดยประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินเสริม

พลัง เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนเนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวกับสภาพการเปลี่ยนแปลงเช่น เมื่อโตขึ้นต้องเปลี่ยนระดับชั้น เปลี่ยนห้องเรียน เปลี่ยนเพื่อนร่วมห้อง เปลี่ยนครูที่ปรึกษา ซึ่งนักเรียนต้องปรับตัว รับผิดชอบตัวเองและช่วยเหลือตัวเองมากขึ้น เพื่อให้มีการพัฒนาทางสังคม สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

การพัฒนาทักษะทางสังคมเป็นเรื่องที่สำคัญในการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ถึงพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสมเป็นการช่วยบุคคลในการปรับตัวได้สอดคล้องกับบุคคลอื่นและสถานการณ์ต่างๆ และเนื่องจากทักษะการสื่อสาร การพูด การฟัง การทำงานร่วมกันเป็นทีม รวมทั้งความสามารถในการเข้าใจถึงสถานการณ์ที่หลากหลาย กฎ กติกาพื้นฐานต่าง ๆ ในสังคม ความสามารถในการรู้จักผู้อื่น และการคิดคำนึงถึงบุคคลรอบข้างอย่างเข้าอกเข้าใจ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับทุกเพศทุกวัย ทั้งวัยเด็กที่ต้องการพึ่งพา การเรียนรู้สิ่งใหม่ในชีวิต การต้องการการยอมรับจากคนรอบข้าง (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2551 : 125) บุคคลที่ขาดทักษะทางสังคมจะมีความรู้ติดขัด เมื่อต้องเข้าเกี่ยวข้องกับสังคม มีความยุ่งยากใจในการตอบสนองที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นบุคคลที่ขาดทักษะทางสังคมจึงไม่สามารถเข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมักมีแนวโน้มเป็นคนเงียบ หลีกเลียงสังคมไม่มีความมั่นใจในการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมาเมื่อเข้าสังคม (ศิริเพิ่ม เขาวนศิลป์, 2543 : 124) อีกทั้งการปรับตัวทางสังคมยังมีส่วนสัมพันธ์กับปัญหาทางอารมณ์เด็ก กล่าวคือ เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์จะส่งผลให้เกิดปัญหาทางการปรับตัวทางสังคม เช่น ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าแสดงออก ไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนและบุคคลอื่น ก้าวร้าว รุนแรง เป็นต้น การที่เด็กมีทักษะทางสังคมจะส่งผลให้เด็กประสบความสำเร็จ ตรงข้ามถ้าเด็กขาดทักษะทางสังคมจะทำให้เด็กไม่ได้รับการยอมรับและส่งผลถึงการดำเนินชีวิตซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับปัญหาที่พบในนักเรียนช่วงวัยรุ่นตอนต้นของนักเรียนในโรงเรียนภูสิงห์ประชาเสรมวิทย ดังนั้นความรู้และทักษะทางสังคมเป็นการสร้างความสัมพันธ์และการสื่อสาร ช่วยในการตัดสินใจและการแก้ปัญหา พร้อมทั้งจัดการกับอารมณ์และความเครียดของตนเองได้อย่างเหมาะสม

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภูสิงห์ประชาเสรมวิทย อำเภอกุสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ จากการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคม
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภูสิงห์ประชาเสรมวิทย อำเภอกุสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคม
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมกับกิจกรรมตามปกติ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 อำเภอกุสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 จำนวน 123 คน จาก 3 ห้องเรียน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 อำเภอกุสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 จำนวน 123 คน จาก 3 ห้องเรียน ที่มีคะแนนทักษะทางสังคมต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา โดยใช้แบบวัดทักษะทางสังคม จำนวน 34 คน และสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มตัวอย่างได้กลุ่มทดลอง 17 คน และกลุ่มควบคุม 17 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ การจัดกิจกรรมแบ่งเป็น 2 วิธี ดังนี้

3.1.1 กิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคม

3.1.2 กิจกรรมตามปกติ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะทางสังคม โดยแบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้

3.2.1 การแสดงออกทางด้านอารมณ์ (Emotional Expressivity)

3.2.2 ความไวในการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น (Emotional Sensitivity)

3.2.3 การควบคุมอารมณ์ของตนเอง (Emotional Control)

3.2.4 การแสดงออกทางสังคม (Social Expressivity)

3.2.5 ความไวในการรับรู้ทางสังคม (Social Sensitivity)

3.2.6 การควบคุมทางสังคม (Social Control)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ชนิด ได้แก่

1. แผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคม จำนวน 10 กิจกรรม ใช้เวลา 18 ชั่วโมง
2. แบบวัดทักษะทางสังคม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ 6 ด้าน ด้านละ 8 ข้อ รวม 48 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่ได้จากการประเมินก่อนและหลังการทดลอง
2. การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองโดยใช้วิธีการทางสถิติ Wilcoxon Signed Ranks test เนื่องจากลักษณะของข้อมูล เป็นข้อมูล 2 ชุด ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดิม หรือเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์กัน (ภาคทฤษฎีวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2553 : 144)
3. การวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใช้วิธีการทางสถิติ The Mann-Whitney U Test(ภาคทฤษฎีวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2553 : 148)

ผลการวิจัย

จากการเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของนักเรียน ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมกับกิจกรรมตามปกติ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 สรุปผลได้ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมมีทักษะทางสังคมหลังการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคม อยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 3.90$)
2. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมมีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางสังคมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมมีทักษะทางสังคมสูงกว่่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมกับการกิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. จากการศึกษาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมกับการกิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการพัฒนาโดยใช้กิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมมีทักษะทางสังคมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศินันท์ ศิริธาดากุลพัฒน์ (2551: 163) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ ผลการวิจัยพบว่า 1 รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษได้ ประกอบด้วยกระบวนการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน คือ 1) การจุดประกายความคิด 2) การขยายความคิด 3) การลงมือปฏิบัติ 4) การนำเสนอผลงาน 5) การสรุปและประเมินผล 6) การประยุกต์และการนำความรู้ไปใช้ 2) ผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ พบว่า (2.1) คะแนนเฉลี่ยความสามารถทางด้านทักษะทางสังคมหลังการทดลองระหว่างนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ช่วงชั้นที่ 2 กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2.2) คะแนนเฉลี่ยความสามารถทางด้านความฉลาดทางอารมณ์หลังการทดลองระหว่างนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ช่วงชั้นที่ 2 กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2.3) ความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคม และความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด

2. จากการศึกษาเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมกับกิจกรรมปกติ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการพัฒนาทักษะทางสังคมโดยจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมมีทักษะทางสังคมหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการพัฒนาโดยจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมสูง มีทักษะทางสังคมมากกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคม จาก การเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของนักเรียน โดยแบ่งเป็นดังนี้ คือ ด้านการแสดงออกทางอารมณ์ ด้านความไวในการรับรู้อารมณ์ผู้อื่น ด้านการควบคุมอารมณ์ตนเอง ด้านการแสดงออกทางสังคม ด้านความไวในการรับรู้ทางสังคม ด้านการควบคุมทางสังคม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สามารถแสดงความรู้สึกลักษณะต่างๆ ที่เป็นธรรมชาติของเด็กจากการที่ได้มีส่วนร่วมที่ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมให้ แต่จะมีบางด้านที่นักเรียนควรจะได้รับดูแลอย่างใกล้ชิดในด้านการควบคุมอารมณ์ตนเอง ซึ่งนักเรียนในวัยนี้ยังมีการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาภรณ์ สงนวน (2551 : 110) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเล่นพื้นบ้านกับการจัดกิจกรรมแบบปกติ ของ นักเรียนชั้นอนุบาล 2 จำนวน 44 คน จาก 2 ห้องเรียน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนบ้านพราน ตำบลพราน อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านมีทักษะทางสังคมทั้ง 6 ด้าน หลังการจัดกิจกรรมสูงขึ้น อยู่ในระดับ ดี และมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านมีทักษะทางสังคมทั้ง 6 ด้าน สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. จากการศึกษาการเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมกับการจัดกิจกรรมตามปกติ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการพัฒนา

ทักษะทางสังคมโดยใช้กิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมมีทักษะทางสังคมสูงกว่าการจัดกิจกรรมตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการพัฒนาโดยกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมสูงกว่าทักษะทางสังคมมากกว่าการจัดกิจกรรมตามปกติ เนื่องจากการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมมีกฎกติกาหรือข้อตกลงร่วมกัน ขั้นตอนการร่วมกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมให้ผู้เรียน ทำให้เกิดทักษะทางสังคม จากการที่ได้ร่วมกิจกรรมซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาที่ต้องการให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปประยุกต์ใช้

1.1. การส่งเสริมทักษะทางสังคมควรเน้นนักเรียนในทุกระดับชั้น การจัดกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมกลุ่มที่เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมซึ่งนักเรียนที่ร่วมกิจกรรมสามารถกำหนด แสดงความคิดเห็นและแสดงศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ ครูต้องใช้เวลากับนักเรียนเนื่องจากนักเรียนต้องปรับตัวให้เข้ากับรูปแบบ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ซึ่งครูต้องอดทนในการบอกร้ายพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมและคอยให้คำแนะนำพร้อมทั้งให้กำลังใจแก่นักเรียน ขณะที่ทำกิจกรรมเพื่อนักเรียนจะได้มีทักษะทางสังคมเพิ่มขึ้น

1.2. ในระดับสถานศึกษาควรนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเป็นการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนให้มีความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.3. กิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมมีประโยชน์และมีคุณค่ายิ่ง ถ้าสถานศึกษาสามารถนำมาจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่ก่อนชนรุ่นหลังสืบทอดไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

2.1. การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมควรมีมีกิจกรรมที่ส่งเสริมต่อทักษะให้นักเรียนในด้านอื่น ๆ

2.2. การศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ที่เกิดจากการเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน

2.3. ควรมีการพัฒนาทักษะทางสังคมในนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ หรือนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. ทักษะทางสังคม ใครคิดว่าไม่สำคัญ. นิตยสารการศึกษาวันนี้ 7(34),6, 2551.

ภาควิชาวิจัยและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. พื้นฐานการวิจัยการศึกษา.

พิมพ์ครั้งที่ 5. กาฬสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, 2552.

_____. วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กาฬสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, 2553.

ศิริเพิ่ม เขาวนศิลป์. การปรับปรุงพฤติกรรมความวิตกกังวลทางสังคม. ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2543

ศศิพันธ์ ศิริธาดากุลพัฒน์. การพัฒนาแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคม และความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2551.

สกล วรเจริญศรี. การศึกษาทักษะชีวิตและการสร้างโมเดลกลุ่มฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550.

สุภาภรณ์ สงนวน. การเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านกับ
การจัดกิจกรรมการเล่นแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แนวทางการจัดกิจกรรมค่ายอาเซียน. 2554.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. การปฏิรูปการศึกษาตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ.
กรุงเทพฯ : ศูนย์ปฏิรูปการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2539.

_____. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550 ฉบับที่ 10. สืบค้น เมื่อ 3 กรกฎาคม 2550 จาก
www.moph.go.th/ops/1889/news.pic